

Joan Gil (Barcelona, 1966) és professor de Teoria Econòmica de la UB, expert en sistemes de pensions.

Va participar en un treball encarregat per l'estat sobre la projecció de despesa en l'àmbit de la Seguretat Social en la perspectiva del 2050, a petició de la UE.

“Ningú no es quedarà sense pensió d'aquí a 25 anys”

De quina manera repercuteix una prejubilació en el global del sistema de pensions?

—Una prejubilació és com un pont per al treballador fins que no arriba a l'edat mínima de jubilació, entre 60 i 61 anys, mitjançant un pacte amb l'empresa que consisteix a pagar un percentatge del sou a canvi d'acomodar-lo. Si la persona té dret d'atur, l'empresa durant aquest període pagarà una part, i la resta anirà a càrrec de la Seguretat Social. És una mesura amb la qual l'empresa s'acaba estalviant diners i a més redueix els costos laborals. Per als treballadors, la prejubilació significa que tindran una pensió més reduïda, perquè han cotitzat menys anys i perquè el sistema penalitza la jubilació anticipada, i per a la Seguretat Social representa menys ingressos, perquè la persona deixa de pagar als 61 i no als 65, i un prejubilat serà durant més anys de la seva vida —quatre o cinc més— un pensionista del sistema. Per tant, si les prejubilacions s'apliquessin de manera generalitzada en l'econo-

mia, tindrien una repercussió bastant negativa en el sistema de pensions.

—**És sostenible el sistema de pensions espanyol actual?**

—Sí, però cal fer-hi modificacions. Diversos estudis demostren que si no s'hi introdueixen modificacions, l'envelliment de la població el deixarà en situació de dèficit, ja que es preveu una gran entrada massiva de jubilats a partir del 2020. És veritat que entren molts immigrants joves que cotitzen, però l'efecte de població que entra en l'edat de jubilació és molt més gran. La societat ha de començar a mentalitzar-se que han d'arribar retocs importants.

—**Quins aspectes caldria modificar, al seu parer?**

—L'esperança de vida va augmentant, per tant, sembla lògic que s'apliquin mesures per allargar l'edat de jubilació. Als Estats Units ja han establert que durant els propers vint anys, de manera gradual, es passarà dels 65 als 67 anys, una posició que també han vist amb bons ulls a França i Alema-

nya. A l'estat espanyol, aquesta mesura té gran acceptació entre els experts en la matèria. És una qüestió de valència política, però no es pot implantar en poc temps, perquè causaria un trauma massa gran en la societat. També cal tenir en compte que l'entrada al mercat laboral s'ha retardat, sobretot perquè el període d'estudis s'ha allargat, de manera que es cotitza menys al llarg de la vida.

—**Allargar l'edat de jubilació apareix com una mesura que caldrà implantar a llarg termini. Però es pot actuar en el curt i mitjà termini?**

—De fet, hi ha una mesura que es podria implantar abans, i que ja es discuteix, que és que per calcular la pensió de jubilació es tindran en compte tots els anys cotitzats, i no només els darrers quinze anys, com es fa actualment. Tot plegat ha de fer el sistema de pensions més sostenible i menys vulnerable a les qüestions demogràfiques.

—**Prejubilacions massives com les que va practicar Telefónica són admissibles, des del punt de vista eco-**

nòmic i social, tenint en compte que en part van a càrrec del cotitzant?

—Estic totalment en contra que l'estat hagi de carregar amb aquests casos. Però és cert que si l'empresa ofereix a un treballador veterà que té una remuneració elevada un pacte per assegurar-li el cent per cent del sou si es prejubil·la, el treballador probablement no es preguntarà d'on surten els diners i acceptarà. Les companyies que no estan en situació de crisi traslladen la seva responsabilitat a la societat. És injust que, sobretot l'INEM, hagi de fer-se càrrec del cost d'una estratègia dirigida per una companyia que vol maximitzar els beneficis.

—Una administració hauria de posar límits legals a les prejubilacions? De fet, aquesta figura no està reconeguda en l'ordenament jurídic.

—Per descomptat, socialment s'ha de posar un límit a les prejubilacions, però no sé amb quins mecanismes s'ha de fer. És una qüestió difícil, perquè costa molt demostrar que una empresa s'estigui aprofitant d'aquesta possibilitat. Ha de presentar un expedient de regulació d'ocupació i demostrar que hi ha una caiguda de producció, que calen reestructuracions per obsolescència dels treballadors, etc. Si l'empresa dona arguments, no és fàcil que una administració digui que no. Sabem que hi ha comportaments que no són lícits, però cal demostrar-ho.

—Encara hi ha un tracte de discriminació positiva en alguns règims especials de la Seguretat Social. Caldria introduir modificacions en aquest sentit?

—En el règim general hi ha el 70% dels treballadors de l'estat, i hi ha cinc règims especials, que històricament han rebut un tracte més beneficiós que ha derivat en una pensió molt més generosa que els diners que han arribat a cotitzar els seus treballadors. Amb el sistema actual no per cada euro cotitzat pel treballador s'obté la mateixa pensió, i aquestes discriminacions en contra del règim general s'han d'anar eliminant per fer el sistema més sostenible, fins a pagar pensions proporcionals a allò que ha cotitzat cadascú.

—Alguns economistes s'han aventurat a dir que les persones que ara tenen quaranta anys és possible que no arribin a cobrar pensions, perquè

no hi haurà diners. És exagerada, la previsió?

—Aquest alarmisme és totalment fals, ningú no es quedarà sense pensió d'aquí a 25 anys, perquè precisament les mesures per reformar progressivament el nostre sistema de pensions estan pensades per ajustar-se als canvis socials i garantir un model sostenible en el temps, allargant el període de cotitzacions i ajustant els càlculs de pensions a tot l'història laboral del cotitzant.

—Malgrat que la pensió estigui garantida, és partidari d'incentivar altres formes de provisió de pensions?

—Sí, la gent hauria d'anar complementant la seva pensió amb els diferents productes que hi ha al mercat, com els fons d'inversió o la hipoteca inversa a través de l'habitatge de propietat. És bo que el treballador faci esforç per assegurar-se una pensió privada per

al futur que faci més sòlida l'aportació pública que rebrà quan es retiri.

—Com s'ha de mesurar l'aportació de la població immigrant que també cotitza a la Seguretat Social?

—És bo que els immigrants joves cotitzin, és una aportació desitjable temporalment. Però no ens podem quedar amb aquesta anàlisi parcial, perquè tard o d'hora aquests cotitzants també es jubilaran amb una pensió a càrrec de la Seguretat Social. Amb l'aportació d'aquest col·lectiu estem retardant una situació que abans de l'arribada d'immigrants resultava més propera i ara la veiem més llunyana, però el sistema de pensions necessita igualment retocs, perquè no depèn només de l'economia del país, sinó especialment de la demografia.

Gemma Aguilera

